TÒA ÁN NHÂN DÂN CẤP CAO TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Quyết định giám đốc thẩm
Số: 186/2020/DS-GĐT.
Ngày: 07/9/2020.
V/v: *Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết.*

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

ỦY BAN THẨM PHÁN
TÒA ÁN NHÂN DÂN CẤP CAO TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

- ***Thành phần Ủy ban Thẩm phán Tòa án nhân dân cấp cao gồm có***:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Phạm Hồng Phong

Các Thẩm phán: Ông Hoàng Thanh Dũng;

Ông Lê Thành Văn.

- Thư ký phiên tòa: Ông Lê Sỹ Nguyên – Thẩm tra viên.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh tham gia phiên tòa: Ông Nguyễn Văn Đức – Kiểm sát viên.

Ngày 07 tháng 9 năm 2020, tại trụ sở Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh mở phiên tòa giám đốc thẩm để xét xử việc dân sự "*Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết*" giữa các đương sự:

1. Người yêu cầu: Bà La Lệ K, sinh năm 1997

Địa chỉ: 3xx N, Phường x, Quận 1x, Thành phố Hồ Chí Minh.

2. Người bị yêu cầu:

2.1. Bà Lê Ênh N, sinh năm 1950;

2.2. Bà La Bửu N, sinh năm 1958

Nơi cư trú cuối cùng: 1xx/3x đường H, Phường x (số cũ là 7x/1x đường 4x, Khóm x, phường B), Quận 1x, Thành phố Hồ Chí Minh.

3. Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan: Ông La Tổ P, sinh năm 1996.

Địa chỉ: 3xx N, Phường x, Quận 1x, Thành phố Hồ Chí Minh.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Bà La Lệ K trình bày: Ông La Khắc T (chết năm 1984) và bà Hồng Quân A (chết năm 1993) có 04 người con gồm: Bà La Ênh N, sinh năm 1950, ông La Thừa L (chết năm 2015), bà La Bửu N, sinh năm 1958 và ông La Thừa V (chết năm 2003). Bà K là con của ông La Thừa L và cháu gọi bà La Ênh N và La Bửu N là cô ruột. Bà Lê Ênh N và bà La Bửu N không có chồng con, đã xuất cảnh đi nước ngoài

từ năm 1998 và không trở về. Công an Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh đã xóa tên bà Lê Ênh N và bà La Bửu N trên sổ hộ khẩu. Từ năm 2005 đến nay, bà Lê Ênh N và bà La Bửu N không trở về Việt Nam và không có tin tức gì. Bà K yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Lê Ênh N và bà La Bửu N đã chết để bà tiến hành thủ tục kê khai di sản thừa kế liên quan đến căn nhà tại 1xx/3x đường H, Phường x (số cũ là 7x/1x đường 4x, Khóm x, phường B), Quận 1x, Thành phố Hồ Chí Minh.

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là ông La Tổ P trình bày: Ông và bà K là con của ông La Thừa L, từ nhỏ không biết mặt hai cô là bà La Ênh N và La Bửu N. Ông đồng ý theo yêu cầu của bà K về việc yêu cầu Tòa án tuyên bố bà La Ênh N và La Bửu N là đã chết.

Người làm chứng là bà Tăng Thị P trình bày: Bà là vợ của ông La Thừa L, từ khi kết hôn và về sống tại nhà 1xx/1x đường H thì bà chưa gặp bà La Ênh N và La Bửu N và cũng không nghe chồng nói bà La Ênh N và La Bửu N có chồng, con. Riêng ông La Thừa V bị bệnh tâm thần, đã điều trị và chết tại Bệnh viện Nguyễn Tri Phương do viêm phổi.

Tại Quyết định dân sự sơ thẩm số 296/2018/QĐST-DS ngày 05/9/2018, Tòa án nhân dân Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh quyết định:

Chấp nhận yêu cầu của bà La Lệ K. Tuyên bố:

Bà La Ênh N, sinh năm 1950; nơi cư trú cuối cùng: 1xx/3x đường H, Phường x (số cũ là 7x/1x đường 4x, Khóm x, phường B), Quận 1x, Thành phố Hồ Chí Minh là đã chết, ngày chết: 11/4/2012.

Bà La Bửu N, sinh năm 1958; nơi cư trú cuối cùng là 1xx/3x đường H, Phường x (số cũ là 7x/1x đường 4x, Khóm x, phường B), Quận 1x, Thành phố Hồ Chí Minh là đã chết, ngày chết: 11/01/2012.

Bà La Lệ K, ông La Tổ P được quyền liên hệ với cơ quan có thẩm quyền để tiến hành thủ tục khai tử cho bà La Ênh N và bà La Bửu N.

Quan hệ nhân thân và quan hệ tài sản của bà La Ênh N và bà La Bửu N được giải quyết như đối với người đã chết theo quy định của pháp luật về thừa kế.

Ngoài ra, Tòa án cấp sơ thẩm còn quyết định về lệ phí và quyền kháng cáo.

Tại Quyết định kháng nghị số 05/QĐKNPT-DS ngày 17/9/218, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh đã kháng nghị theo thủ tục phúc thẩm.

Tại Quyết định dân sự phúc thẩm số 1065/2018/QĐDS-PT ngày 20/11/2018, Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh quyết định:

Không chấp nhận kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh; giữ nguyên Quyết định giải quyết việc dân sự sơ thẩm số 296/2018/QĐST-DS ngày 05/9/2018 của Tòa án nhân dân Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh.

Ngoài ra, Tòa án cấp phúc thẩm còn quyết định về lệ phí.

Ngày 20/9/2019, Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh có báo cáo đề nghị kháng nghị quyết định phúc thẩm nêu trên theo thủ tục giám đốc thẩm.

Tại Quyết định số 124/QĐKNGĐT-VKS-DS ngày 02/6/2020, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh kháng nghị quyết định dân sự phúc thẩm nêu trên. Đề nghị Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh xét xử giám đốc thẩm theo hướng hủy toàn bộ quyết định dân sự sơ thẩm và phúc thẩm nêu trên; giao hồ sơ vụ án cho Tòa án cấp sơ thẩm để giải quyết sơ thẩm lại.

Tại phiên tòa hôm nay, đại diện Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh giữ nguyên nội dung kháng nghị và đề nghị Hội đồng xét xử giám đốc thẩm chấp nhận toàn bộ kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

[1] Về tố tụng: Theo Phiếu cung cấp thông tin ngày 14/12/2017 của Công an Phường 2, Quận 11 có nội dung: *"Bà La Ênh N sinh năm 1950 và bà La Bửu N sinh năm 1958 có đăng ký HKTT tại 1xx/1x H, Phường x, Quận 1x, Thành phố Hồ Chí Minh. Bà La Ênh N (nhưng ghi nhầm tên La Bửu N) đã xuất cảnh đi Mỹ từ năm 2005; bà La Bửu N xuất cảnh đi Đài Loan từ năm 1998, hiện nay không còn cư trú tại địa phương và đã bị xóa hộ khẩu thường trú từ năm 2005"* và Kết quả xác minh tại Công an Phường 2, Quận 11 ngày 14/5/2018 có nội dung bà La Ênh N xuất cảnh đi Mỹ theo diện định cư, ngày 19/8/2004 xóa hộ khẩu thường trú; tại Công văn số 777/CV-XNC-P4 ngày 03/4/2018 của Cục Quản lý xuất nhập cảnh Bộ Công an xác định: *"Bà La Ênh N (nữ) sinh ngày 14/7/1950, đã xuất nhập cảnh Việt Nam 3 lần, xuất cảnh lần cuối cùng ngày 10/4/2007, hiện chưa có thông tin đương sự nhập cảnh về Việt Nam; Không có thông tin xuất nhập cảnh của bà La Bửu N"*. Như vậy, do bà La Ênh N là người bị yêu cầu tuyên bố là đã chết đang định cư ở nước ngoài nên vụ việc dân sự có yếu tố nước ngoài thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh theo quy định tại khoản 3 Điều 35 Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015. Do đó, Tòa án nhân dân Quận 11 thụ lý, giải quyết yêu cầu của bà La Lệ K trong trường hợp này là không đúng thẩm quyền.

[2] Về nội dung: Mặc dù có thông tin về việc bà Lê Ênh N, đã định cư ở nước ngoài nhưng Tòa án không tiến hành xác minh, thu thập thông tin về bà Lê Ênh N thông qua Lãnh sự quán tại Việt Nam để làm rõ việc bà Lê Ênh N xuất cảnh ra nước ngoài theo diện nào, địa chỉ sinh sống tại nước ngoài, hiện nay còn sống hay đã chết là chưa đủ căn cứ để giải quyết vụ án. Mặt khác, theo kết quả xác minh thì bà Lê Ênh N đã xuất cảnh đi Mỹ theo diện định cư nhưng gia đình bà K lại thực hiện thông báo tìm kiếm bà La Ênh N và La Bửu N trên các phương tiện thông tin đại chúng tại Việt Nam cũng là không đúng.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ Điều 337, khoản 3 Điều 343, Điều 345 và Điều 349 Bộ Luật tố tụng dân sự.

1. Chấp nhận Kháng nghị số 124/QĐKNGĐT-VKS-DS ngày 02/6/2020 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh.

2. Hủy toàn bộ Quyết định dân sự phúc thẩm số 1065/2018/QĐDS-PT ngày 20/11/2018 của Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh và Quyết định dân sự sơ thẩm số 296/2018/QĐDS-ST ngày 05/9/2018 của Tòa án nhân dân Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh về việc "*Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết"* giữa người yêu cầu là bà La Lệ K với người bị yêu cầu là bà La Ênh N, bà La Bửu N; người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là ông La Tổ P. Giao hồ sơ vụ án cho Tòa án nhân dân Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh giải quyết sơ thẩm lại theo đúng quy định của pháp luật.

3. Quyết định giám đốc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày ra quyết định./.

Nơi nhận:
- Chánh án TANDCC tại Tp.HCM (để b/c);
- Vụ pháp chế và quản lý khoa học TANDTC;
- VKSNDCC tại Thành phố Hồ Chí Minh;
- TAND Thành phố Hồ Chí Minh;
- TAND Quận 11 (kèm hs);
- Chi cục THADS Quận 11;
- Các đương sự (theo địa chỉ);
- Lưu Phòng HCTP-VP, HS; THS (LSN).

TM. ỦY BAN THẨM PHÁN
THẨM PHÁN-CHỦ TỌA PHIÊN TÒA
(đã ký)

Phạm Hồng Phong